

"באמריקה של ימינו מבלבלים בין 'אדם מחונך' לאדם המסוגל להשיג עבודה בשכר גבוה"

דייוויד ברלינר, אחד מאנשי החינוך המובילים בארצות הברית, מתבונן על מדיניות החינוך האמריקאית בעיניים ביקורתיות מאוד. "ההתערבות העסקית בתפיסת 'האדם המחונך'", הוא אומר בריאיון להד החינוך, "מחבלת גם ביצירתיות הדרושה לכלכלה וגם ביצירתיות הדרושה לחיים בכלל"

יורם הרפז

יכלו למצוא עבודה, ואם סיימו תיכון – מצאו עבודה טובה יותר.

כיום "האדם המחונך" באמריקה הוא בוגר המקצועות הנכונים במכללה, מקצועות הליבה (STEM) – מדעים, טכנולוגיה, הנדסה ומתמטיקה. גם מי שלומד ספרות יכול להיחשב ל"אדם מחונך" אבל גם לאדם מוזר, לא חכם במיוחד. מדעי החברה – סוציולוגיה, פסיכולוגיה וכו' – נחשבים לתחומים "נחמדים", אך בשום אופן לא לתחומים "מועילים", אלא אם כן הם נלמדים כהכנה לתארים מתקדמים שיאפשרו קריירה כלשהי. בעלי הקריירה בתחומים אלה ירוויחו הרבה פחות מאלה שעושים קריירה במקצועות הליבה. אלה שסיימו לימודים במקצועות הרוח ירוויחו פחות; אלה שסיימו לימודים במדעי החברה ירוויחו קצת יותר – אם ימצאו עבודה.

"האדם המחונך" באמריקה היום הוא אדם בעל הכנסה גבוהה.

כן. באמריקה של ימינו מבלבלים בין "אדם מחונך" לבין אדם המסוגל להשיג עבודה בשכר גבוה. התפיסה של "בן תרבות" המסוגל לקרוא ספרות, ליהנות מאמנות ולהקשיב למוזיקה קלאסית נקברה מתחת

מתעלמות מ"הפיל בחדר" – מהמשפחות ומהשכונות שמהן מגיעים הילדים לבית הספר. המציאות החינוכית באמריקה (וגם בישראל ובמדינות אחרות) מוכיחה את הטענה של ברלינר.

לאחרונה הוזמן לישראל מטעם "היוזמה למחקר יישומי בחינוך" (ראו מסגרת). הודמנות לשוחח אתו על החינוך באמריקה ובכלל. שיחה פסימית בדרך כלל.

הגיליון הזה של "הד החינוך" עוסק בדמות הבוגר הרצוי, מה שאצלכם באמריקה נקרא פעם The Educated Man ושונה מטעמים ידועים ל"האדם המחונך" Person. מזה קרה לדמות "האדם המחונך" באמריקה בעשורים האחרונים?

הדמות הזאת של "האדם המחונך" משתנה כמובן לאורך כל ההיסטוריה האמריקאית, אך אם נתייחס לעשורים האחרונים בלבד, הרי שמאז מלחמת העולם השנייה ועד שנות השבעים של המאה הקודמת לא בהכרח היה לאדם המחונך שלנו תואר אקדמי, אבל הוא קרא קצת שיקספיר, העריך אמנויות והיה מסוגל לכתוב מכתבים בהירים למכריו. הוא גם היה "אדם עובד" – מנהל, פקיד, פועל וכו'. בתקופה הזאת אנשים שלא סיימו תיכון

רופ' אמריטוס דייוויד ברלינר לימד באוניברסיטאות אריזונה, מסצ'וסטס, קולומביה וסטנפורד ובאוניברסיטאות בקנדה, באוסטרליה, בהולנד, בספרד ובשווייץ. הוא חבר באקדמיה הלאומית לחינוך של ארצות הברית ובארגונים חשובים אחרים, ופרסם מאות מאמרים וספרים אחרים שהיו לרבי מכר.¹

מאמרו "דלות הרפורמה" (שפורסם גם ב"הד החינוך", דצמבר 2007) ממצה את המאמץ העיקרי שלו: לשכנע את מנהיגי החינוך בארצות הברית שבעיות החינוך מגיעות מחוץ לחינוך – מהעוני ומהפערים החברתיים; ושהרפורמות בחינוך לא יצליחו לשפר את החינוך באמריקה, משום שהן

1 ראו לדוגמה David C. Berliner and Bruce J. Biddle, 1995. *Manufactured Crisis: Myths, Fraud, And The Attack On America's Public School*, Cambridge, MA: Addison Wesley (המשבר היזום: דעות קדומות, הונאה והמתקפה על בתי הספר הציבוריים באמריקה); Sharon L. Nichols and David C. Berliner, 2007. *Collateral Damage: How High-Stakes Testing Corrupts America's Schools*, Cambridge, MA: Harvard Education Press (707) משני: השפעתם ההרסנית של מבחנים עתירי סיכון על בתי הספר באמריקה).

צילום: רפי קוץ

דיוויד ברלינר. "הנשיא אובמה ושר החינוך שלו הופכים את החינוך הציבורי באמריקה לפח הזבל של הילדים המתקשים"

ל"התאמה לעבודה איכותית".

מה גרם לכך?

הרבה דברים, אבל הגורם המכריע הוא הגלובליזציה של הכלכלה הקפיטליסטית. אנחנו חיים בעולם שבו כל הכלכלות – של מדינות או תאגידים – מתחרות זו בזו. הכלכלות הללו תלויות ב"עובדי ידע" – בעיקר עובדים בתחומי המדע, ההנדסה, הכלכלה והמתמטיקה. כלכלתה של אמריקה, כלומר אמריקה, אינה זקוקה כיום לאנשי ספרות או פילוסופיה. אמריקה תמיד הייתה אומה מעשית שהעריצה יוזמה וחדשנות, אבל היא ייחסה

גם ערך כלשהו למדעי הרוח ולאמנויות. היום גם המעט הזה כמעט לא קיים. מערכת החינוך של אמריקה מכינה את צעיריה לתחרות הכלכלית הגלובלית.

מי דוחף את מערכת החינוך לכיוון הזה?

הקהילה העסקית. הקהילה העסקית דורשת דין וחשבון, אחריותיות; היא משלמת את רוב המסים והיא רוצה תמורה – בתי ספר המכשירים עובדים לחברות עסקיות ומתפקדים בעילות של חברות עסקיות. מכאן הגידול העצום במדידה ובהערכה – במערכת הבחינות. קלינטון ובוש הביאו את

המערכת הזאת לשיאה. כל מדינה נדרשה לפתח מערכת בחינות וללמד אליה. תכנית הלימודים הצטמצמה למקצועות שבהם בוחנים – מדעים, מתמטיקה ואנגלית. הוראת מדעי הרוח והאמנויות הידרדרה לשולי תכנית הלימודים. המורים גויסו לדחוף את התלמידים לבחינות.

הקהילה העסקית, שהשחיתה את חוון "הארם המהונך" שלנו, עוזרת עכשיו לבתי הספר לתכנן מערכות של אחריותיות שיתגמלו כספית את המורים שתלמידיהם משיגים ציונים גבוהים. היא מקרמת פיטורים של מורים שאינם מייצרים ציונים גבוהים. ◀

אהבת ההוראה, חרוות הלמידה, תשוקה לידע וראגה לבעלי ליקויים גופניים ושכליים אינן נחשבות עוד להישגים לגיטימיים של החינוך הבית ספרי. "הילד החכם" שלנו הוא ילד שמשגי ציונים גבוהים. ילד שנוטה לאמנות, ילד שאוהב היסטוריה, ילד שמצטיין בשחמט או אפילו בספורט – לא נחשב.

הקהילה העסקית אוהבת לדבר על יצירתיות ומחריבה אותה בבתי הספר.

היא אומרת שדרושים לה עובדים יצירתיים, אך היא מצמצמת את טווח היצירתיות באמריקה. ההתערבות העסקית בתפיסת "האדם המחונו" מחבלת גם ביצירתיות הדרושה לכלכלה וגם ביצירתיות הדרושה לחיים בכלל. אילו נתנו לילדינו חינוך מלא, חינוך בכל תחומי הידע והיצירה האנושיים, היו לנו די אנשים יצירתיים לכלכלה ולתחומים אחרים. צמצום המרחב של "החינוך הטוב" מחבל בהטרוגניות הדרושה לתרבות ולחברה בריאות. אני חושב על כך במונחים אבולוציוניים: אם אין לאומה טווח רחב של גנים המאפשרים לה הסתגלות לסביבות משתנות, היא שוקעת ומתנוונת. אם לא יהיה לנו טווח רחב של כישרונות, לא נוכל להתמודד עם האתגרים הייחודיים וחסרי התקדים שמציבות לנו המערכות המדיניות, החברתיות והכלכליות. אין ספק שהאתגרים האלה יתעצמו בשנים הבאות. אנו זקוקים למגוון רחב של גנים, או ממים ("גנים" תרבותיים), כדי שנוכל לשרוד.

חתייחסים למורים כמו לעובדי פס ייצור

מה כל זה עושה למורים באמריקה?

הורס להם את המקצוע. לשלם למורים כמו לעובדים בתחתית המדרג, לפי מספר התשובות הנכונות של תלמידיהם, כמו לשלם לקוטפי תות שדה לפי השקים שמילאו, זו הדרך הבטוחה ביותר להרוס את חייהם המקצועיים. הנטייה היום היא להתייחס למורים כמו לעובדי פס ייצור; הם אינם מחנכים, הם מכשירים תלמידים לעבור בחינות.

מה כל זה עושה לחינוך הציבורי באמריקה?

החוק של בוש "שום ילד לא נשאר מאחור" משנת 2002 חרץ את גורלו של החינוך הציבורי בארצות הברית ומסר אותו לקהילה העסקית. הקהילה העסקית המחויבת

ל"שווקים פתוחים" – שאינם קיימים בכלכלה – מקדמת תחרות "פתוחה" בין בתי הספר. בתי ספר ברישיון ושוברי חינוך לבתי ספר פרטיים מעמידים חלופה לחינוך הציבורי.

האמריקאים חובטים בחינוך הציבורי שלהם ללא רחמים. מדוע?

בתי ספר המלמדים ילדים ממשפחות שהכנסתן עומדת סביב קו העוני מתקשים ללמד אותם ולהביא אותם להישגים. הכישלונות של ילדים עניים נחשבים לכישלונות של המורים ושל המנהלים בבתי הספר הציבוריים. התוצאה היא גינוי רבתי של מערכת החינוך הציבורי בארצות הברית – מערכת שמצליחה מאוד עם ילדים מן המעמד הבינוני ומעלה.

התרחבות המעמדות הנמוכים, תוצאה של פער ההכנסות שנוצר בשלושים השנים האחרונות, דוחפת את ההורים המבוססים

המכרעת של העוני על הלמידה בבית הספר. מדוע?

בין השאר בגלל המחויבות של התרבות האמריקאית לאינדיווידואליזם. באמריקה ממקמים הצלחות וכישלונות כרמת הפרט, לא ברמת החברה.

אובמה לא ישנה דבר

הנשיא אובמה לא שינה את המגמה הזאת. הוא אכזב אותך?

מאוד. הנשיא חב את בחירתו גם ל-3.5 מיליון מורים בחינוך הציבורי האמריקאי. אבל הוא ושר החינוך שלו מקדמים מדיניות שהורסת את החינוך הציבורי. אין ראיות לכך שבתי ספר פרטיים ובתי ספר ברישיון – שמרוקנים את המשאבים של בתי הספר הציבוריים – טובים יותר מבתי הספר

"אהבת ההוראה, חרוות הלמידה, תשוקה לידע וראגה לבעלי ליקויים גופניים ושכליים אינן נחשבות עוד להישגים לגיטימיים של החינוך הבית ספרי. 'הילד החכם' שלנו הוא ילד שמשגי ציונים גבוהים"

הציבוריים. הנתונים מראים שהם אינם מצליחים יותר, ובמידה שהם מצליחים יותר זה רק משום שהם, בשונה מבתי הספר הציבוריים, רשאים לסלק ילדים בעייתיים – ילדים שבאים ממשפחות עניות.

הנשיא אובמה ושר החינוך שלו הופכים את החינוך הציבורי באמריקה לפח הזבל של הילדים המתקשים, ילדים שאינם עומדים בסטנדרט, ילדים שזקוקים לתשומת לב חינוכית מיוחדת. זה טראגי.

אובמה גם לא שיפר את מצב המורים. להפך. הוא הנהיג הערכת מורים מסוג "ערך מוסף" שתובעת מהמורים דין וחשבון על התקדמות של כל תלמיד לאורך השנים. למורים ישנה בוודאי השפעה על תלמידים

לשכונות מגודרות שיש בהן בתי ספר פרטיים ובתי ספר ברישיון. הנשיא הנוכחי וקודמו, כמו רוב מושלי המדינות, מפנים אצבע מאשימה כלפי המנהלים, המורים, ארגוני המורים והחינוך הציבורי. הם מתעלמים מהעובדה שלבתי ספר שאינם מצליחים יש מאפיין אחד משותף: הם מלאים בילדים ממשפחות עניות – ילדים ממשפחות שסובלות משיעורי אבטלה גבוהים, משכונות עתירות פשע וסמים.

ישנן מעט מאוד מדינות, אם בכלל, שבתי הספר שלהן מצליחים לקדם ילדים משני העשירונים התחתונים. ארצות הברית אינה לבד בעניין הזה, אבל היא מסרבת להודות בכך; ארצות הברית מתכחשת להשפעתו

תלמידים גובר כאשר הם מתמחים בנושאים שמדברים אליהם, גם כאשר מלמדים אותם איך ללמוד.

אשר למוזיקה ולמנהלים אמוני; אעביר להם את המסר שהם רוק הם יכולים לשפר את עבודתם ולשפר את החינוך. אפתח דרכים לא מאיימות לבדוק אם הם אכן משתפרים, אם כל בית ספר פיתח דרכים לתמוך בקהילת הלומדים המיוחדת שלו.

ומעל הכול, כיוון שרבים מבתי הספר שלנו מצליחים לא רע גם היום, אדאג ליישומן של תכניות המיועדות לילדים ממשפחות מעוטות יכולת. אבנה מערך תומך מחוץ לבית הספר – שירותי בריאות (לרבות בריאות השן), מסגרות חברתיות ולימודיות לשעות אחר הצהריים, תכניות לחינוך ההורים ועוד. לבתי הספר הייתי מוסיף עובדים סוציאליים ויועצים פסיכולוגיים.

העוני יהיה במוקד המאמץ שלך; העוני הוא מקור הבעיות החינוכיות הקשות ביותר.

לא העוני כשלעצמו, אלא סוג העוני. אני מדבר על עוני שנובע מאי-שוויון גדול, מפערים שאינם ניתנים לגישור. בכל מדינה יש עוני; השאלה היא אם אפשר להיחלץ ממנו. בארצות הברית רק תשעה אחוזים מאלה שנולדו ברבעון התחתון יגיעו לרבעון העליון. חברה שנועלת את אזוריה במעמד החברתי שלתוכו הם נולדו היא חברה פיאודלית. זאת לא אמריקה שסיפרו לנו עליה. אנחנו הרי אומה שבה כל אחד יכול להיות מה שהוא רוצה אם יעבוד בחריצות...

העוני באמריקה העמיק בעשורים האחרונים.

הפער בין ילדים ממשפחות עניות לילדים ממשפחות עשירות התרחב באופן דרמטי מאז שנות הארבעים של המאה העשרים. פער שהיה פעם מתון הוא אריר כיום. זה מתבטא בסטיית תקן ענקית במבחנים הסטנדרטיים. בערך סטיית תקן ורבע מפרידה בין הציון הממוצע של ילדים עניים לציון של ילדים עשירים. אם המעגל הזה לא ייפרך, כל המשרות הטובות במדינה הזאת יהיו בידיהם של ילדי העשירים. חברה כזאת לא תשרוד לאורך זמן. זה נכון בכל מקום. אם הילדים המזרחים, האתיופיים, הערבים או הדרוזים בחברה שלכם לא יזכו להזדמנות שווה, החברה שלכם תקרוס. כאשר צעירים לא רואים עתיד הם פונים נגד החברה שלהם.

אמריקה, כך עולה מהדברים שלך, זקוקה למהפכה חברתית, לא פחות.

"הקהילה העסקית דורשת דין וחשבון, אחריות; היא משלמת את רוב המסים והיא רוצה תמורה - בתי ספר המכשירים עובדים לחברות עסקיות ומתפקדים בעילות של חברות עסקיות. מכאן הגידול העצום במדידה ובהערכה - במערכת הבחינות"

בכמה שנים. אקיים בחינות ארציות כלשהן, אבל אשתמש במדגמים במקום לבחון את כל התלמידים בכל בתי הספר. חלק מבתי הספר ייבחנו באמנויות, חלק במתמטיקה, חלק בהיסטוריה וחלק בשפה. הם לא ידעו מראש לאילו מבחנים הם צפויים, אם בכלל, ולכן יוכלו ללמד תכנית לימודים רחבה מבלי לשעבר אותה להכנה לבחינות.

אשים דגש על ההיבט המקומי. ילדי אריונה למשל צריכים להתעמק בבולוגיה של מדבר ולא של אגמים. בתי הספר במדינות ובאזורים שונים צריכים להתאים את תכנית הלימודים לתנאי הסביבה שלהם. לא אתנגד לסטנדרטים ארציים שיביהירו למורים, לתלמידים ולהורים למה אנחנו מצפים, אך הסטנדרטים האלה יהיו בגדר המלצה ולא יותר. יהיה פיקוח על המורים, אך הם יקבלו גם הרבה אוטונומיה.

אשקיע משאבים ניכרים בהקמת "רשות לקידום ניסויים" שתציע לבתי ספר וגם לסוכנויות הרווחה דרכים לעשות דברים אחרת.

אפסיק מיד את חלוקת שוברי החינוך לבתי ספר פרטיים. הורים שרוצים לשלוח את ילדיהם לבתי ספר פרטיים רשאים לעשות זאת, אך הציבור אינו צריך לממן להם את זה. אבקש מבתי הספר להתמקד יותר במדעי הרוח ולהתייחס ברצינות מרבית לחינוך לאורחות. מטרת החינוך היא לחנך ציבור שקול ונבון, ולא להכשיר עובדים למשק.

אבקש מכל מורה לאתר בתכנית הלימודים נושאים שתלמידים רוצים ללמוד ולהקדיש להם זמן. ביטחונם העצמי של

אך האחריות על התקדמותם אינה מוטלת עליהם, אלא על המשפחות שלהם, השכונות שלהם, המוסדות החברתיים שלהם ובחשבון אחרון – על המדינה שלהם. רופאים יכולים לסייע לחולים להבריא, אך הם אינם אחראים לבריאותם. הנשיא אובמה נושא באחריות המלאה להמשך המדיניות המוזיקה של ממשל בוש ואף להחמרתה.

אולי כדאי לתת לו הזדמנות שנייה בקדנציה השנייה?

הוא לא ישנה דבר. המחויבות שלו לקהילת העסקים גדולה מדי – כמו של כל פוליטיקאי ברמה הארצית והמקומית. תאגידי ענק כמו פירסון ומקגרו-היל שולטים במערכת החינוך שלנו. הם גורפים רווחים עצומים בכל פעם שנדרשים מבחנים חדשים, ספרי לימוד מעודכנים, מערכות מחשבים חדשות וכו'. התאגידים תומכים בדרכים שונות בפוליטיקאים, ואלה גומלים להם בחקיקה.

להתייחס ברצינות מרבית לחינוך לאזרחות

נגיד שאתה שר חינוך, אפילו נשיא, מה אתה עושה?

ראשית אבקש מכל בית ספר לומר לי מיהו "האדם המחונן" שלו ו"לתרגם" זאת ליעדים מעשיים. אחר כך אבקש לדעת כיצד הוא מתכוון להעריך את השגת היעדים ואיזה סוג של פיקוח הוא מוכן לקבל על עצמו – למשל, גוף שיורכב מחברי קהילה ומורים מומחים שיעריכו את ביצועי בית הספר פעם

העשירים נוטים לשמור על מעמדם ועל זכויות היתר שלהם, ויש להם אמצעים להשפיע על הפוליטיקאים כדי שיחוקקו חוקים שיגנו עליהם. מבחינה זו אני לא אופטימי. עם זאת לאחר שלושה עשורים של גידול מבהיל בפערים יש סימנים לחשבון נפש ויש את תנועת "לכבוש את וול סטריט" (Occupy Wall Street). גם כאשר נצא מהמיתון רבים לא יוכלו לחזור למעגל העבודה ויצטרפו לתנועה הזאת. אם די אנשים ידרשו שינוי, השינוי יתרחש. ייתכן שזה לא יקרה בקרוב, אבל זה יקרה. מעמד הביניים שלנו, שתרם הרבה כל כך לבניית האומה האמריקאית, נחלש מאוד, וללא מעמד ביניים חזק אין חברה בריאה. ייתכן שאמריקה תבין את זה יום אחד ותדמה יותר למדינות הסקנדינביות ופחות לדודנים שלה כבריטניה שהמציאו את שיטת המעמדות.

יחס הפוך בין הישגים במבחנים להישגים כלכליים

האם המבחנים הבינלאומיים משפיעים לטובה על מערכת החינוך באמריקה?

מבחני פיזה הם דבר מעניין. הם נועדו במקורם לחוות את הצלחתה הכלכלית של אומה, אך דווקא מדינות עם כלכלות חזקות – ארצות הברית, גרמניה או ישראל – אינן מצטיינות בהם. סין, הודו, ברזיל, מקסיקו, אפילו אינרונזיה, הפגינו הצלחה כלכלית יוצאת דופן, אך הן אינן מצליחות במבחני פיזה. אפשר לטעון שהיחס בין ההישגים במבחנים הבינלאומיים להישגים הכלכליים הפוך.

מצד שני, מבחני פיזה יכולים לעזור למדינות להגדיר את המטרות החינוכיות שלהן. אוסטרליה, למשל, משיגה תוצאות סבירות במבחנים, ואילו שנגחאי משיגה תוצאות מעולות. אבל אוסטרליה, למרות רעשים כלשהם בתקשורת, אינה רוצה לגדל ילדים מהסוג שמגדלים בשנגחאי. אוסטרליה צריכה אפוא להחליט: האם היא רוצה שהילדים שלה יעסקו בספורט, יהיו חברותיים וייהנו בסופי השבוע שלהם או האם היא רוצה לגזול מהם את הילדות ולהכניס אותם למפעלי הכנה למבחנים אחרי שעות הלימודים ובסופי שבוע, כפי שקורה בחלק ממדינות אסיה שבציונים שלהן היא מתקנאת. כל מדינה צריכה לשאול את עצמה אם היא מוכנה לשלם את המחירים הנדרשים

כדי להשיג ציונים טובים בפיזה. אמריקה נוטה למודל האסיאתי ולא האוסטרלי.

מוזר שאמריקה מנסה לבנות מערכת חינוך בדמותן של שנגחאי או יפן או קוריאה או סינגפור בעוד שהמדינות הללו מנסות לחקות את אמריקה ולכלול בתכניות הלימודים שלהן נושאים שהיו פעם מקובלים אצלנו. פיאה אמר ש"המשחק הוא העבודה של הילדים". פעם אמריקה הבינה את זה.

מנקודת המבט של העשורים האחרונים, החינוך שאתה מתנגד לו מנצח.

מנצח זמנית אך לא לאורך זמן. אמריקה אינה מבינה מה ידרש לעולם העבודה בשנת 2050, התקופה שבה הילדים של היום יהיו בשיא חייהם המקצועיים. בשנת 2050 רובוטים יבצעו את רוב העבודות שאליהן מכשירים את הילדים ותוחלת החיים תגיע ל-130 ויותר שנים. בתי הספר יצטרכו ללמד ילדים כיצד לחיות בעולם ללא עבודה ולחיות חיים בעלי משמעות. אני לא רואה שמישהו במערכת החינוך שלנו נערך לזה.

אנחנו מצפים לשר חינוך חדש, האם תוכל לתת לו כמה המלצות למדיניות חינוך נבונה?

איני מכיר מספיק טוב את מערכת החינוך הישראלית ואת האתגרים שלה. לאור הניסיון האמריקאי שלי הייתי מזהיר את השר החדש מפני הטלת האשמה במצוקות החברתיות על מערכת החינוך; הייתי מזהיר אותו מפני האשמת המורים, החינוך הציבורי וארגוני המורים. הייתי ממליץ לו לאמץ את ההמלצה של דמינג (Deming) למנהלים: "הפסיקו להאשים אנשים בארגון, ובמקום זה בקשו מהם עזרה בפתרון הבעיות".

אבל הבעיות שלכם מורכבות כל כך עד שהבעיות שלנו באמריקה נראות פשוטות יחסית. שר החינוך שלכם צריך לטפל באוכלוסייה הטרוגנית כל כך, לרצות קבוצות שונות כל כך, ליישב סתירות קשות כל כך וכל זה בנסיבות גאופוליטיות מסוכנות. באופן כללי עליו להביט קדימה ולנסות לבנות על הקיים ולשפר אותו. ולא קל להביט קדימה, זה מפחיד. איך אתה מבטיח לצעירים חיי עבודה מספקים לנוכח התחזיות הקשות? הבעיות שלנו כיום ייחשבו לבעיות שוליות ביחס לבעיות שצפויות לנו. דווקא רציתי לסיים את השיחה שלנו בנימה אופטימית. ■

תרגם מאנגלית: יניב פרקש

"היוזמה"

פרופ' דייוויד ברלינר הוזמן לארץ מטעם "היוזמה למחקר יישומי בחינוך" – יחידה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. "היוזמה" מעמידה לרשות מקבלי ההחלטות בחינוך ידע עדכני ומבוקר שיוכל לסייע להם במאמציהם לשפר את הישגי החינוך בישראל.

הנושאים שבהם עוסקת "היוזמה" עולים משאלות של מקבלי ההחלטות ונקבעים בעקבות התייעצויות עם בכירים במשרד החינוך ועם בעלי עניין אחרים. ועדת ההיגוי של "היוזמה" קובעת את תחומי עיסוקה ואת דרכי פעולתה. קודם שתוצרי המחקר מאושרים לפרסום הם מועברים להליך שיפוט בקרב עמיתים מומחים בתחום.

"היוזמה" פועלת בעיקר באמצעות ועדות מומחים (ועדות תחום וועדות נושא) ובאמצעות מפגשים לימודיים. החוקרים המשתתפים בוועדות עושים את עבודתם בהתנדבות. יו"ר ועדת ההיגוי הוא פרופ' מנחם יערי, ומנהלת היוזמה היא ד"ר אביטל רמון.

למידע נוסף על "היוזמה" ופעולותיה: <http://education.academy.ac.il>

בהזמנת משרד החינוך ובתמיכת קרן יד הנדיב הקימה "היוזמה" ועדת מומחים לנושא "מערכת חינוך לכול – ולכל אחד" (יו"ר: פרופ' אברהם הרכבי ממכון ויצמן למדע, מרכזת: ד"ר נעמי מנדל-לוי). ועדה זו קיימה בחודש שבט תשע"ג יום עיון שעסק בהתמודדות עם שונות בין תלמידים במערכת החינוך הישראלית. חוקרים מכמה מוסדות אקדמיים ומכוני מחקר ואנשי חינוך נשאו דברים.